

Gabriela Paprotna, Gabriela Szymczyk

Współpraca między partnerskimi miastami Chorzów – Tarnopol w zakresie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej

Nauczyciel i Szkoła 3-4 (44-45), 5-11

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Współpraca między partnerskimi miastami Chorzów – Tarnopol w zakresie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej

Współpraca miast Chorzów i Tarnopol została zainicjowana dzięki kontaktom organizacji TOPiGD „Wyspa” z Chorzowa i „Forteca” z Tarnopola. Realizowane przez te organizacje wspólne projekty w zakresie wymiany dzieci i młodzieży stały się zaczynem późniejszych kontaktów władz miast. Podczas wizyty delegacji władz miasta Chorzów z Prezydentem Miasta Markiem Koplem na czele w grudniu 2005 w Tarnopolu podpisano ramowe porozumienie o współpracy pomiędzy tymi miastami. Dzięki temu dokumentowi umożliwione zostało pozyskiwanie wsparcia przez szkoły, instytucje, kluby sportowe i organizacje pozarządowe na projekty realizowane z partnerami z Tarnopola na zasadach finansowania współpracy międzynarodowej z miastami partnerskimi. Porozumienie zakłada także pomoc w dostosowywaniu funkcjonowania standardów samorządu tarnopolskiego do wymogów Unii Europejskiej.

W dniach 16 IV – 19 IV 2008 roku na zaproszenie Władz Miasta Chorzowa odbyła się wizyta studyjna ekspertów z zakresu edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej z partnerskiego miasta Tarnopol. Wizyta ta była pierwszym projektem realizowanym po stronie polskiej.

Grupę ekspertów reprezentowali: zastępca naczelnika wydziału edukacji, doradca metodyczny, dyrektorzy zespołu przedszkolno-szkolnego, dyrektorzy specjalistycznych placówek dla dzieci z dysfunkcją analizatora słuchowego, ruchowego (FIL SVITLANA, SAULYAK RAYSIA, ZEMLEDUKH HALYNA, ZAMRYGA NADIJA, KUZYK OLHA, CHERKAZHYNA NADIYA, BEZKOROVAYNA NADIYA, VOLYNETS LILIANA, LETYŃSKA HALYNA, TSIMERMAN LYUDMYLA).

Celem wizyty było zapoznanie gości z funkcjonowaniem chorzowskich przedszkoli i szkół oraz nawiązanie współpracy środowisk związanych zawodowo z edukacją przedszkolną i wczesnoszkolną.

Początek realizacji programu wizyty to udział zaproszonych Gości w I MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI Z ZAKRESU EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ – WPROWADZANIE DZIECKA W ŚWIAT WARTOŚCI.

Konferencję patronatem objęli: Zastępca Prezydenta Chorzowa dr inż. J. Otte – patronat honorowy, Rektor Górnośląskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Kardynała A. Hłonda w Mysłowicach, dr Mirosław Wójcik – patronat naukowy.

Celem konferencji było:

- wzbogacenie wiedzy na temat roli wartości w wychowaniu dziecka w wieku przedszkolnym,
- poznanie czynników warunkujących rozwój systemu wartości w środowisku rodzinnym, lokalnym, środowiskowym,
- przybliżenie problemu hierarchii systemu wartości w zależności od kraju, regionu, środowiska rodzinnego,
- wymiana doświadczeń dotyczących metod i form wprowadzania dziecka w świat wartości.

Uczestnicy wizyty studyjnej z uwagą wysłuchali wystąpień zaproszonych prelegentów. Brali również czynny udział w konferencji poprzez wygłoszenie referatów na takie tematy, jak: *Dziecko w kręgu wartości rodzinnych*, *Wartości społeczne w edukacji przedszkolnej: atuty przedszkola*, *Dziecko w kręgu wartości regionalnych*.

W konferencji udział wzięli: Zastępca Prezydenta dr inż. J. Otte, Rektor GWSP w Mysłowicach JM dr Mirosław Wójcik, Naczelnik Wydziału Edukacji – Sylwia Lukoszek, Inspektor ds. współpracy z zagranicą – Paweł Wuttke, Przedstawiciel Komisji Edukacji – Maria Woźniak, Pracownicy nauki GWSP – Gabriela Paprotna, Lidia Pośpiech i Piotr Kowolik, Dyrektor Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej – Sobina Lorek, grupa zaproszonych gości z Ukrainy z miasta Tarnopol oraz zaproszeni goście z Czech z miasta Zlin – Jana Młynkowa, Zdena Piłatowa. Byli również obecni wizytatorzy Kuratorium Oświaty, Delegatura w Bytomiu – Danuta Walotek, Joanna Kawalec, przedstawiciel Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Katowicach Urszula Strzelczyk, Doradca metodyczny wychowania przedszkolnego – Leokadia Szymczyk oraz Dyrektorzy, Nauczyciele chorzowskich i bytomskich placówek przedszkolnych.

Podczas dyskusji panelowej podjęto tematykę wymiany doświadczeń między poszczególnymi miastami oraz możliwości publikacji materiałów pokonferencyjnych.

Program wizyty zakładał poznanie specyfiki pracy wychowawczo-dydaktycznej wybranych przedszkoli.

Pobyt w Przedszkolu nr 16 był okazją do poznania funkcjonowania dziecka w grupie integracyjnej. Uczestnicy wizyty poznali metody i formy pracy wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu integracyjnym. Z zainteresowaniem oglądali pomoce i środki dydaktyczne wykorzystywane do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi.

Wykorzystanie metody Batii Strauss w zakresie edukacji muzycznej zaprezentowała nauczycielka z **Przedszkola nr 24**. Hospitacja zajęcia, wspólne tańce zachęciły Gości do wykorzystania tej metody w pracy wychowawczo-dydaktycznej.

Dzieci z Przedszkola nr 29 w śląskich strojach przywitani Gości chlebem i solą. W tej placówce uczestnicy wizyty poznali technikę składania papieru,

jaką jest orgiami. Mieli również okazję podziwiać tańce śląskie w wykonaniu przedszkolaków. Pobyt w **Przedszkolu nr 29** był okazją do dyskusji na temat metod i form pozyskiwania rodziców do współpracy. Pani Dyrektor, wykorzystując sprzęt multimedialny, zaprezentowała konkretne przykłady współpracy Przedszkola nr 19 z rodzicami (organizacja festynów, wycieczek, zajęć otwartych itp.).

Zainteresowanie Gości wzbudziła klasa mobilna w **Zespole Szkół Sportowych nr 2 w Chorzowie**. Dyskusja w tym środowisku dotyczyła takich problemów, jak: aktywność ruchowa w klasie mobilnej, liczba godzin wychowania fizycznego, różnice programowe między klasą sportową a pozostałymi klasami, czas trwania lekcji, przerw, przerw międzylekcyjnych – szczególnie w klasach zintegrowanych.

Pobyt w świetlicy środowiskowej „**Chatka 7**” był okazją do poznania specyfiki pracy opiekuńczo-wychowawczej wobec dzieci wymagających pomocy i wsparcia pedagogów, wolontariuszy.

Natomiast w **Przedszkolu nr 18** Goście z Tarnopola zapoznali się z działalnością Klubu Twórczego Nauczyciela. Analizowali dorobek nauczycieli działających w Klubie (program z zakresu edukacji regionalnej, album technik plastycznych, materiały dydaktyczne potrzebne do pracy techniką C. Freineta), wzięli udział w warsztatach metodycznych dotyczących możliwości wykorzystania technik C. Freineta w edukacji przedszkolnej.

Spacer ulicą Wolności był okazją do poznania historii i tradycji miasta i regionu.

Uogólniając, pobyt w placówkach oświatowych i nawiązane dyskusje wskazują na fakt, iż Uczestników wizyty interesowały takie problemy, jak:

- proces dydaktyczno-wychowawczy;
- sposób finansowania placówek oświatowych;
- wyposażenie placówek przedszkolnych, szkolnych;
- funkcjonowanie dziecka w grupie integracyjnej;
- nowatorskie metody i formy w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej;
- system doksztalcania nauczycieli;
- kontakty placówki przedszkolnej, szkolnej z rodziną dziecka, szkołą, innymi instytucjami;
- czas pracy, wynagrodzenia nauczycieli, pedagogów;
- przygotowanie dziecka do podjęcia nauki w szkole;
- obowiązki szkolny.

W trakcie spotkań, które przebiegały w miłej i sympatycznej atmosferze, Dyrektorzy chorzowskich placówek przedszkolnych podejmujący delegację starali się wyczerpująco odpowiedzieć na pytania Gości.

Wizyta ukraińskiej delegacji wzbudziła wielkie zainteresowanie wśród dzieci, personelu przedszkola, rodziców oraz lokalnej prasy.

Współpraca nawiązana z zaprzyjaźnionymi przedszkolami zapoczątkowała wymianę doświadczeń w zakresie edukacji przedszkolnej między dyrektorami, nauczycielami.

Poprzez różnorodne formy korespondencji również chorzowskie przedszkolaki będą miały okazję poznać kolegów z ukraińskich i czeskich przedszkoli.

Organizatorami wizyty studyjnej byli: Wydział Kultury i Sportu Miasta Chorzów, Wydział Edukacji Miasta Chorzów, Doradca metodyczny wychowania przedszkolnego, Dyrektorzy placówek przedszkolnych: P. nr 11; P. nr 18; P. nr 24 i P. nr 29.

Załącznik 1
Program konferencji

I MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA Z ZAKRESU EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ

Edukacja przedszkolna – wprowadzanie dziecka w świat wartości

Adresat: delegacja ekspertów z zakresu edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej miasta Tarnopol (Ukraina), Zlin (Czechy), nauczyciele, dyrektorzy chorzowskich i bytomskich placówek przedszkolnych.

Cel Konferencji:

- wzbogacenie wiedzy na temat roli wartości w wychowaniu dziecka w wieku przedszkolnym,
- poznanie czynników warunkujących rozwój systemu wartości w środowisku rodzinnym, lokalnym, środowiskowym,
- przybliżenie problemu hierarchii systemu wartości w zależności od kraju, regionu, środowiska rodzinnego,
- wymiana doświadczeń dotyczących metod i form wprowadzania dziecka w świat wartości.

Data konferencji: 17 kwietnia 2008 roku.

Miejsce konferencji: Urząd Miasta Chorzów, Sala posiedzeń.

Patronat Honorowy: dr inż. Joachim Otte, Zastępca Prezydenta Miasta ds. Społecznych.

Patronat Naukowy: Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Kardynała A. Hłonda w Mysłowicach.

PROGRAM

UROCZYSTE OTWARCIE KONFERENCJI

9.00 – 9.20

- dr inż. Joachim Otte, Zastępca Prezydenta Miasta ds. Społecznych
- dr Mirosław Wójcik – JM Rektor Górnośląskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Kardynała A. Hlonda w Mysłowicach
- mgr Paweł Wuttke – inspektor ds. współpracy z zagranicą miasta Chorzów
- dr Leokadia Szymczyk – doradca metodyczny wychowania przedszkolnego, Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Kardynała A. Hlonda w Mysłowicach

WYSTĄPIENIA

9.30 – **Referat wprowadzający w tematykę konferencji – Wartość edukacji przed szkolnej – Przedszkole środowiskiem wyrównywania szans edukacyjnych** – dr inż. Joachim Otte, Zastępca Prezydenta Miasta ds. Społecznych.

9.40 – **Wartości w wychowaniu przedszkolnym** – dr Gabriela. Paprotna, GWSP Mysłowice.

9.55 – **Integracja – wartościowe partnerstwo** – mgr Sabina Lorek, Dyrektor Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej.

10.15–10.35 – **Przerwa kawowa**

10.40 – **Świat dziecięcych wartości**

- *Dziecko w kręgu wartości rodzinnych* – przedstawiciel Grupy Ekspertów z Tarnopola, Leokadia Szymczyk, GWSP Mysłowice, doradca metodyczny wychowania przedszkolnego.
- *Istota wartości i ich znaczenie w edukacji*, dr Piotr Kowolik i mgr Lidia Pośpiech, GWSP Mysłowice.
- *Wartości społeczne w edukacji przedszkolnej: atuty przedszkola* – przedstawiciel Grupy Ekspertów z Tarnopola, mgr Grażyna Rutkowska, dyrektor Przedszkola nr 11 w Chorzowie.
- *Dziecko w kręgu wartości regionalnych* – przedstawiciel Grupy Ekspertów z Tarnopola, mgr Joanna Duda, nauczyciel Przedszkola nr 3 w Chorzowie.

11.50 – **Podsumowanie I części konferencji**

12.00 – **Przerwa**

PANEL DYSKUSYJNY

- 12.15-13.45 **Metody i formy współpracy – propozycje praktycznych rozwiązań**
(w dyskusji udział biorą przedstawiciele Władz Miasta Chorzowa, uczestnicy wizyty studyjnej z Tarnopola, prelegenci, przedstawiciele dyrektorów, nauczycieli chorzowskich placówek przedszkolnych).
- 13.45–14.30 **Podsumowanie, zakończenie konferencji**

Załącznik 2

Krótkie informacje na temat miasta Tarnopola

Według danych z ostatniego spisu powszechnego (2001) **Tarnopol**, z 228 tysiącami mieszkańców, jest czwartym pod względem wielkości miastem zachodniej Ukrainy – po Lwowie, Równem i Czerniowcach.

Władze miasta

Na Ukrainie, podobnie jak w Polsce, mer (*hołowa* – przewodniczący Rady Miasta) i deputowani Rady Miejskiej (<http://www.city-adm.ternopil.ua/>) pochodzą z wyborów samorządowych, odbywających się jednocześnie z wyborami do parlamentu Ukrainy.

Zgodnie z informacją zamieszczoną na stronie tarnopolskiej obwodowej (wojewódzkiej) administracji państwowej w obwodzie tarnopolskim działa 77 partii, w tym 72 spośród nich ma swe siedziby w Tarnopolu. W regionie reprezentowane są wszystkie najpoważniejsze ugrupowania współczesnej Ukrainy.

Edukacja

W obwodzie tarnopolskim działają 32 zakłady o statusie szkół wyższych, w tym cztery zakłady o statusie uniwersytetu lub akademii: Tarnopolski Uniwersytet Techniczny im. Iwana Puljuja (<http://www.tu.edu.te.ua/>), Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. W. Hnatiuka (<http://www.tspu.edu.ua/>), Akademia Gospodarstwa Rolnego (<http://www.tane.edu.ua/>), Akademia Medyczna im. I. J. Horbaczewskoho (<http://www.tdma.edu.te.ua/>).

W Tarnopolu działa 35 przedszkoli w tym 5 specjalistycznych placówek dla dzieci z dysfunkcją analizatora słuchowego, ruchowego.

Gospodarka

Tarnopolszczyzna i inne obwody zachodniej Ukrainy (wołyński, rówieński, lwowski, tarnopolski, iwanofrankowski, zakarpaci i czerniowiecki) stanowią najmniej zurbanizowany i najslabiej rozwinięty gospodarczo region kraju z dominacją rolnictwa. Według oficjalnych danych za rok 2001 ludność miejska stanowiła zaledwie 42,5 proc. ogółu mieszkańców obwodu. Spośród osób czynnych zawodowo w obwodzie tarnopolskim najwięcej pracuje w rolnictwie, na drugim miejscu – w oświacie, kulturze i nauce, dopiero na trzecim miejscu – w przemyśle. Największymi przedsiębiorstwami regionu są zakłady WAT Ternopilobłenerho (regionalny dystrybutor energii elektrycznej), WAT Ternopilhaz oraz WAT Ternopilmiskhaz (odpowiednio obwodowa i miejska spółki dystrybuujące gaz). Wszystkie one mają swoje siedziby w Tarnopolu.

Mniejszość polska

Mniejszość polska w całym obwodzie tarnopolskim liczy oficjalnie (według stanu z 2001 roku) ok. 3,9 tys. osób i stanowi ok. 0,3 proc. ogółu mieszkańców (spadek w porównaniu z 0,6-proc. udziałem odnotowanym w ostatnim spisie powszechnym z czasów ZSRR w 1989 r.). Obwód jest jednym z „najbardziej ukraińskich” w kraju (Ukraińcy stanowią 97,8 proc. ogółu mieszkańców). Polacy są największą mniejszością po Rosjanach (1,2 proc.). Podobnie jak w innych regionach Ukrainy postępuje asymilacja mniejszości narodowych, co przejawia się m.in. w deklarowaniu (2001 r.) ukraińskiego jako swojego języka ojczystego przez aż 90,2 proc. miejscowych Polaków (język polski jako ojczysty zadeklarowało zaledwie 8,6 proc., a rosyjski 1,1 proc. miejscowych Polaków).